

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

גי העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

יריעות שלמה חלק ג יריעה יב יג

אעפ"כ פחותים משאר העמים . אולם . שם חמט עט
 כ"ק הדמיון כמעט . הוא חמיד מעוט מוגבל בעצמו
 בזולת הערכה אלאחר . כמו חמט שבב אחד העם
 (בראשית כ"ו) חמט שמרתי . חמט נטוי רגלי .
 חמט כלתי בארץ . חבי חמט רגע . דומיהם כולם
 מלבן מעוט מוחלט שאין בו כשעור הראוי והחזו והכ"ק
 כ"ק הדמיון וכלומר כאורו דבר שיסול עליו יחום המעוט
 בחולט . ובזרת חמט . עט . מענין קמוץ ומבואר
 בפרטים סלנו טרם עט :

ישם זעיר . האה על מעוטא למעוטא . דבר שהוא
 פחות ממעט המוחלט יקרא זעיר (אין
 ציול) והוא מה שנקרא כל החלמוד כל שהוא . או
 משהו . והוא ג"כ שם המוחלט שלא נקרא זעיר בערך
 אל אחר רק בעצמו הוא ניכר שהוא דבר מאט ביותר
 כאלו תאמר עטא יין וגרעין חטה . שאפי' כמה וכמה
 טפות וכמה וכמה גרעין אסטר שיקראו מעט כשבלתי
 מספיקים למלאות המכונק ביין ובחטים מכש"כ טפה אחת
 גרעין אחד שלא יליחלוה כל עיקר יקראו זעיר . אך
 צריך שפדע . שכל מה שדברנו כאן בהוראה שם קטן .
 חזער . מעט וזעיר . היינו דוקא כפי ההנחה שהוכחו
 אלה השמות בפרטות . אולם כפי ההוראה הכוללת שהם
 השמות כה הם משמעותם כ' לפעמים זה במקום זה .
 כגון שם קטן שהנחתו הפרטית על קטנות החדה . ישמש
 לפעמים ג"כ על קטנות הזמן כמו ברגע קטן עובדך
 (ישע' כ"ד ז') . גם על קטנות המספר כמו מקטני
 שבטי ישראל (ש"א ע' כ"א) . ועל קטנות האיכות כמו
 קטנתי מכל החסדים דבר הקטן ושפטו הם . שאלה אחת
 קטנה . כמוהו שם חזער שהנחתו הפרטית על קטנות
 הזמן ישמש ג"כ לקטנות המספר כמו כי בחזער אגשים
 בלו (דה"ב כ"ד כ"ד) . גם על קטנות המדה והדרמונים
 מהר חזער (תלים מ"ב ז') דהיינו קטן . ועל קטנות
 האיכות והי' ראשיהן חזער (איוב ח' ז') . ושם חמט
 שהנחתו הראשונה על קטנות הזמן והמספר ישמש
 לפעמים ג"כ על קטנות הזמן כמו זה שכתבתי הבית מעט
 (רות ד' ז') חמט רגע (עזרא ב' ח') גם על קטנות
 המדה ודוד עזר מעט מהראש (ש"ב צ"א) דהיינו דרך
 חמט או שהוא מעט זמן . ועל קטנות כמות האיכות כמו
 חמט מכס כי הפזיל (במדבר ט"ו) . ולמקדש מעט
 (יחזקאל י"א ט"ו) . והמסרה מעט תאלהי' . הם זעיר
 ג"כ משמש לפעמים על קטן הזמן כמו בתר לי זעיר
 (איוב ל"ד ז') . עוד מעט חזער (ישע' י' כ"ד) .

ולפעמים על קטנות המספר ושאר אדם חזער (שם
 כ"ד ז') . ושאר מעט חזער (שם ט"ו י"ד) דהיינו
 פחות מן זעיר ויחזר קטן מן זעיר אלא שאעפ"כ יש בו חזיו'
 ישות עדיין שכל מה שבכנס נבדל הכוונה הפסד שטרד בו
 החלוקה לאין חלית . וכענין בשמות קטן חמט .
 וחזער . כך הענין בשמות גדול . הדכה . עטוס
 דומיהם . ישמשו לפעמים על הרבוי המספרי . ועל
 רבוי המדה . ועל רבוי הזמן ועל גדול האיכות . אפי'
 מדרוש אחרים :

יריעה יג

מספר . מנין . מפקד . מכבת . ההוראה
 הכוללת
 בהם התחבר פרטים זה לזה אפי' הם באו במשמעה והעשות
 מהם כלל הנחפס במשמעה כפרט אחד המורכב מפרטים
 רבים (או זמון אשהלען) . וההבדל ביניהם . פעל
 כפר הנחמד על מלאכת ואופן הספור עצמו הכשע"י
 קריאת שם מיוחד לכל כלל וכלל שהוא יותר מאחד
 שפי"כ הוא יודע מיד בהוכרת שם כל כלל כמה פרטים
 הוא מחזיק . כגון שיקרא לכלל הראשון שיתר מאחד
 בשם שנים . כלל השני הסמוך לו בשם שלשה . ארבעה
 וחמשה עשרה עשרים מאה ואלף ורובאוכו' . וכל כלל
 וכלל שזכירו בשמו יגיד לורשם מיד כמה אחרים יש
 בזה הכלל שזכירו חמשה מיד הוא נוכר שיש
 כאן חמשה פרטים . ואלו לא יקרא כלל כלל בשם
 מיוחד אך הי' מונה אחת ואחת ועוד אחת וכו' לא הי'
 מציע לעולם אל ידיעת הסך הכולל במוגבל . שלא הי'
 יודע רק שיש כאן פרטים רבים אבל כמה הם בכולל לא
 הי' יודע אבל ע"י קריאת שם מיוחד יודע מיד במוגבל
 בהוכרת שם כלל כלל כמה פרטים כבר נכנסו אל הספור
 ויקראו אלה השמות הכלליים שמות המספר (אשהלען) .
 וישע"ל"כ נחיתת שם לכלל כלל בכלל במקום שצריכים
 המנוים מדר מיוחד שישמשו לזה אחר זה . יקרא הא'
 ראשון . הב' שני . הב' שלישי . הד' רביעי . וכו' שהיו דין
 באלה השמות יו"ד הים והערך . שכולת אלה השמות
 הערביים המגבילות מדר המנוים לא הי' אפשר לתת
 מדר לפרטים הבאים בזה אחר זה (ואחריו בואח"ו
 היינו בסדר הזמני בבחינת הקודם והאחר אבל בסדר
 המקומי מדר לדברים אפי' בלי קריאת שמות . כי הוא
 מורגש ע"ס מדר מנכנס שהאיושב בראש והשני סמוך
 לו

לו אחרי זמן הג' והד' וגו') ועל אלה העניינים בקריאת
 שמות מיוחדות לכל כלל וכלל כשהוא יונגה אחת לאחת
 האחד פעל ספר . כמו שבעה שבעות מספר לך . מספרו
 חמשים יום . ומספרה לה שבעת ימים . כעט השמות
 ומספר הכוכבים . והסך הכולל של כל המספרים כפי סק
 למצאת עוד יקרא מספר (אנציהל - סומא) כמו מספר
 יחיד אמלא . מספר תזוזות . מספר השנים . מי
 חנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל (במדבר
 כ"ג) מלת מספר שבאן שבעל מי מנה שמושך עלמו
 ואחר עמו ופי' מי מנה עבדי יעקב ומי מנה מספר של
 רבע ישראל כי מלת את חן - כמו כללתי את העד
 (שמות ט') מן העיר . ועטם מי מנה מספר כענין מנה
 חסד לכוכבים (תלים קמ"ד) וכמו שיבא בסמוך -
 ושמשג"כ כעט מספר ללשון מעוט . כמו ואני מתי
 מספר (בראשית ל"ד) ימים מספר על המסכן
 (במדבר ט"ו) והענין סך קטן שהוא קל למסור הקד כי
 חדל למסור כי אין מספר (בראשית מ"א מ"ט) שאין ר"ל
 שתרובה כ"כ עת שאי אפשר להגיע בו אל סך מוגבל כי
 זה שקר שאין סך המקובץ מפרטים אפשר להגיע אל רבו
 שהגדלתו נחט . אבל עשור אמרו כי אין מספר היינו
 שקשה על הסופר להגיע בו אל סך הכולל שיש כאן רבו
 עד שהסופר שהתחיל למסר נראה למספר עוד ופוסק
 באמצע הספור ולא בא עד חליתו . שכנגד זה
 כשהפרטים מועטים או הסכומים להספר . ומרגום של
 מספר המורה על מעוט וקלות הספירה (גריג נעליג) -
 מענין ספר המורה ג"כ על נתינת סדר וערך בין הפרטים
 כמו באר לעיל . נגוד פעל ספר לשון ספור והגדה כמו
 ויספר אחו לחיו . ספרו נא לי . ולמען מספר באוני
 נקד והייט נהיג סדר וערך לדברים כמו שבאו אח"כ
 בסדר הזמני שלא יאחר המוקדם ולא יקדם המאוחר
 וכמו שיחפסוס החושבה בסדר ההשתלשלות מן המוקדם
 למאוחר (ערעלהקס) . והעט המושט מענין מסור שם
 ספר נכרי . כמו זה ספר הולדה אדם (בראשית ה' א')
 דהיינו ספור של הולדת אדם : כספר דברי הימים
 ודומיהן . וכן יקרא המגילה והאיגרת ספר . כמו מסר
 תורת משה . הכהן בספר . כנא הספר הזה . ע"ג
 הסדור והערך הסדר שבין פרטי הדברים הזכרים צו
 שאינם בערובי באיחור הקודם והקדם המאוחר .
 והמהפסק בנתינת הספרים או בקריאתם שקורא בהם
 שמיד או שמשיח עליהם שלא יארע בהם הפסד יקרא
 סופר (ש"יבר או אריסטו גלעטרע . או בזבליטעקאביוס)

כמו חשבים כעט סופר . לשוני עט סופר . שפן
 הסופר . עזרא הסופר . והוא ענין מה שקראו ח"ל
 סופרים . כמו מדברי סופרים . ע"ש שמדברים ספרים
 ומתמידים . בקריאת ספרים . ובדרך דרש אמרו בנ"ת
 למה קרא שם סופרים סופרים כל האומות שבחורה
 (קידושין ל') :
 והנחת פעל מנה . על הגבלת סך הפרטים
 החנוים ע"י אחד משמות
 המספר שזכרו לעיל . כשהיא השאלה בד"ת כמה נאמן
 יבועד הזה ומהי החשובה חמשים או מאה הקרא
 ההגבלה היא ע"י שם המספר של חמשים . או של מאה
 כעט מנה . שהוא מענין זמן והגבלה (בשמימוג) כמו
 ויחלום המלך . מנת הלויים . מנת חלקי וכוסי .
 ולילות עמלמנו לי (איוב ג') והוא בעצמו ענין נקיבת
 הסך הכולל דהיינו הגבלת סך הפרטים לידע מינים
 שכולת זה הנה הם פרטים מחולקים ולא נודע כמותם
 אך הגבלת סכומם הוא המקבץ יחד ועשה אותם כגוף
 אחד . כמו אם יוכל איש למנות את עפר הארץ (בראשית
 י"ג ע"ו) כי הנה למסר את עפר ארץ צדק ספירה
 אחת לאחת הוא דבר קל אך להגביל הסך הכולל של חלקי
 עפר הארץ כולה הוא דבר קשה ור"ל שמלכת הספירה
 של גרעני עפר אחת לאחת הוא דבר קל שכנו שיכול
 האדם למנות חנוים כך יכול למנות גרעני חול אחת
 לאחת אלא שבה האופן יהי ספירת גרעני החול של כדור
 הארץ כולו אחת לאחת יותר קשה ממה שהוא קשה להגביל
 סך הכולל שלהם בדרך הגדסה במעוקב . אבל אין כוונת
 הכתוב כאן כלל לדבר על קושי מעשה הספור אחת לאחת
 כ"א על קושי ההגבלה של סך הכולל שהיא קשה להגביל
 סך הכולל של ישראל כמו שקשה להגביל סך הכולל של
 עפר הארץ שזהו ענין הנרתו במלת למנות (אנציהל
 בשטימן) וכן מי מנה עפר יעקב דהיינו מי מגביל סכום
 עפר יעקב . וכן מנה מספר לכוכבים (תלים קמ"ד)
 אינו כפל לשון כי שם מספר מורה על סך הכולל בדרך
 כלל כלל שפיראן לא נודע כמה הוא הסך הכולל אם מאה
 או אלף וכ' אמנם ע"י הגבלה וקריאת שם לסך הכולל
 ע"י שם המספר מאה או אלף וכו' או נדע בברור
 ובאובל כמה הוא ע"י מונה מספר לכוכבים היינו שמגביל
 מספר הכוכבים (בשטימס דער שטערנע אנציהל) וכן
 מתרגם בתרגום אשכנזי והראיה לדברנו בפי' פעל מנה
 אמרו למנות ימינו כן הודע (תלים ל"ו ע"ג) אלו הי' ענין
 מנה לשון ספירה אחת לאחת לא הי' לזה המאמר מוגבל

יריעות שלמה חלק נ יריעה יג

כי איו' הודעה צריך בספור ימים ושנים הבאים בואח"ו
 אחת לאחת שזה כל אדם יודע לעשות בחכמת עצמו
 בזולת הודעה ותלמוד מאחרים וכל אדם יודע מעצמו ע"י
 ספור שניו אחת לאחת כמה שנים כבר עברו עליו מבלי
 שיודיעוהו אחרים ומה נשתנה ספירת שנות האדם
 מספירת שנות השמיטין והיובלות שא"צ הודעה אבל ענין
 למנות ימיו היינו הגבלת מספר ימיו כמה יהי' הסך
 הכולל שלהם ביום המיתה שזה דבר שאין אדם יודע וצריך
 הודעה . וכן והחליף את משכרתי עשרת חטים (בראשית
 ל"א') דהיינו עשר הגבלות שנות ומחולקות שהגביל
 סכום שכרי . שפעם הגביל שקרי . בסך כך וכך זאן ופעם
 בסך אחר . פעם בסך כל העקודים ופעם בסך כל
 הנקודים . ולפי פירושו במלת מנה אין הפרש בין אמרו
 כי תשא את ראש בני ישראל (שמות ל"ב) לאמרו כי תמנה
 את בני ישראל שהמובן בשניהם אחד והיינו הגבלת מנין
 סך הכולל שלהם . שגם כל' אשכנז אין בדל באמרו
 (יוסף זאלא חיים נעמן) לאמרו . (יוסף זאלא בשמימן)
 וכן באמרו ושא את מספר שנותם (במדבר ג' מ"ם) קי'
 ג"כ יכול לומר ומנה את מספר שנותם כמו מונה מספר
 לכוכבים וכמו לך מנה את ישראל (ש"ב כ"ד א') אלא
 שלשון מנין לשון גם והדיועי ומגוה קצת לומר על בני
 אדם שיהיו נמנים כלאן ובקר שיאמר בהם לשון מנין
 תעברנה הזאן על ידי מונה (ירמי' ל"ג י"ג) שלפיכך
 במקום שהמנין לגנאי אחר כלשון מנין מנה את ישראל
 (ש"ב כ"ד א') אבל לשון נשיאות ראש הוא לשון זח ומליני'
 נאות לספירה בני אדם שאינן בהמה בהמה להם אבל
 המובן בשני הלשונות שזה . ובבחינת שעיני מנה הגבלת
 כמות הדבר יסול לשון מנה ג"כ על דבר אחר גרידא .
 כשמגביל ואומר שמדבר פלוני אין כאן אלא אחד יקרא
 ג"כ מונה אבל לא יקרא סופר שאין ספירה אלא בדברים
 יותר מאחד . ונקרא סך מוגבל של מטבעות בגד .
 כמו שלשת מניס זהב (מ"א י"א) . המנה יהי' לכם
 (יחזקאל מ"ה י"ב) וכסף מניס חמשת אלפים (עזרא ב'
 ס"ט) והוא שם הכסמה שהסכימו בני אדם לקרא סך
 הכולל של כ"ה שקלים בשם מנה . שכל שאר מנה סתם
 נאמר על כל מיני סך כולל אם רב ואם מעט והסכימו
 בני אדם שיקרא סך הכולל של כ"ה סלעים ג"כ בשם מנה
 סתם . וכענין שם שקל שלפי הנחתו הראשונה מורה על
 כל מיני משקל אם מעטואם הרבה והוא שם המופשט
 ומורה ג"כ על משקל הכסמי שהסכימו ב"א לקרא
 תשקל כסף של עשרים גרה ג"כ שקל סתם כמו עשרים

גרה הסקל (שמות ל"ג) והוא שם עצם . וכן שם זהב
 וכסף שהוא שם המין . כמו זהב וכסף ונחשת (שמות
 כ"ה) ונקרא ג"כ מין מטבע של זהב בשם האחר וזה
 כמו עשרה זהב משקלם (בראשית כ"ד כ"ב) ומין מטבע
 של כסף בשם האחר כסף כמו אלף כסף לאחד (שם כ'
 י"ז) . ועוד מענין מנה לשון מנה כמו מנה אחת ארבע
 (ש"א א') ומשלוח מנות (אסתר ט') ג"כ ענין הגבלה
 שהגביל ליתן במתנה (צגשטימט) . וכן שם מנה לשון
 התמטת כמו מהם ממנים על הכלים (דה"א ט' כ"ט)
 אשר מנה שר הפרסים (דניאל א' י"א) דהיינו שהמין
 והגביל להשגיח עליהם . וכן אשר מנה את מאכלכם
 (ש"א א') דהיינו שהגביל את מאכלכם (בשטימט) :
 ופעל בקר . הוראתו ג"כ על הספירה הפשוטה
 דהיינו ספירת פרטים אחת לאחת .
 אלא שספירת פרטים אחרים זה לזה נקרא ספירה
 סתם (נעהלען) . וספירה פרטים כלליים זה לזה
 לעשותם כלל אחד יקרא ספירה (לואמרו העכנען) שאם
 יש עשרה פרטים אחרים בד"מ מונה מן א' עד עשרה
 יקרא ספירה . וכשיש כאן פרט א' המחזיק ב' אחרים
 ופרט א' המחזיק ב' . ופרט א' המחזיק חמשה אחרים
 ומחשב אותם יחד לעשות מהם סך הכולל עשרה זה יקרא
 סקד (אדדירן) והוא לשון מושאל מן סקד המורה על
 הזכירה כמו סקד את ערה . סקד פקדתי אהכם ובאים
 סקדי . כי מין ספירה בזה צריך לכה הזכרון שספירה
 הפשוטה אחרים א' לא' אין צורך לכה הזכר אבל א'
 שהוא מוסיף למנות יודע מיד כמה יש לו ובאותו אחד
 שפוסק מלמנות יודע מיד הסך הכולל . כגון שספק
 מלמנות כשהזכיר שם עשרה בד"מ מיד הוא יודע שיש
 כאן עשרה אחרים . משא"כ כשצריך להסוב ולצרף
 סמכות רבות זו לזו וביותר כשהם מחולפים בכמות
 שסכום הא' ב' סכום השני ג' וסכום השלישי חמשה כשצריך
 לצרפם יחד לדעת שהסך הכולל שבהם עשרה אינו מועיל
 לו הזכרת שם של כל סכום וסכום שאע"פ שמוציא בפיו
 שם של כל סכום וסכום ע"י קריאת שם שנים שלשה
 וחמשה עדיין אינו יודע כמה הם יחד אך צריך לזכור
 בזכרונו כמות כל סכום וסכום ומצרפם אז במחשבתו
 להוציא בהם סך כולל (עיין לעיל בבאור מסר ושקד) .
 ומטעם זה נמצא רוב שמותי סקד מלשון מנין רק בספירת
 בני אדם ורק ותשכח . והפעם שאין דרך למנות בני אדם
 כמו שאר דברים א' לאחד . רק סופרים אותם ע"י צרוף
 סמכות הכתים והמשמות שידע תחלה סכום נפשו כל

זית ב"ט עומד א"ח כסומות הנמים זולו ועולה לו
סך הכל כך וכך . ומה שאמר ויפקדו בטלחים (ש"א
ט"ד) אין הענין שהפר אותם א' לא' ע"י טלחים שהיו
עומדין כולם בשורה ועלה ביד כל אחד ואחד ויהי סופר
אח הטלחים . או שהעבירם לפניו אחד אחד ויהי מפריש
טלה לכל עובר . שזהו ה' מלאכה רבה וללא תועלת
שאל הקסיד שלא למונות את ישראל א' לא' כמו לאן ובקר
לא הועיל כלום בספירת הטלחים אחר שהי' כל איש ישראל
צריך לעמוד כאן להמונות אבל הענין שהנגד כל סכום
הנפשות שבאו' בית או משפחה הפריש כנגדו סך טלחים
שאל היו בבית ה' נפשות בד"מ הפריש ה' טלחים וכן
כולם . והי' א"כ מונה ומספר הטלחים שהפריש יחד
ועלה לו סך הכל של כל הנפשות ואף גם זאת לא הי' צריך
לעשות שאל הי' יודע מספר כל האנשים ה' לו בתחלה לא
הי' צריך א"כ רק למונות הנשאים . והי' מיד יודע
כמה יאלו מהם בהפרשה . וכן מה שאמר מספר מפקד
העם (ש"ב כ"ד ט') דהיינו סך הכולל של מפקד העם
שהי' מונה בדרך פקידה דהיינו ע"י צורך סכומות הנפשות
שבבתיים ובמשטחות (סומע סומארוס) וכן אלה פקודי
המשכן אשר פקד על פי משה (שמות ל"ב א') דהיינו
צורך הסכומות המסולפות אשר לזהב לזהב לבסוף לבסוף
לגשתה לנחשת . שלא התנדבו בשוה זה כך זה כך .
שאל ע"י שבסוף הי' יד כולם בשוה מהצית השקל לכל אחד
זהו חוץ ממה שנדבו עוד יותר בנדבה המשכן שעשאו
וחתנו כלי שרת ושלא הזכיר כאן כמות כ' רש"י פרשת
הרומה :

אמנם שם מבסת . אינו לשון ספירה כ"א לשון
ערך . דהיינו עשים ערך
מזומנים בין דברים מחולפים באיכות או במתן . כגון
במכסת נפשות (שמות י"ב ד') ר"ל שיעריך את השוה
לפי מספר האוכלים שבביתו וזית שגנו שיהי' כמות בשר
השה נערך לכמות אכילת האוכלים שבשני הבתים לפי מה
שיכול כל אחד לאכול אס רב ואם מעט שזהו שאמר איש
לפי אכלו הקבו על השוה זענין במכסת היינו בערך
(אין פר העלמנים) וכן מכסת הערך (ויקרא כ"ז ב') .
וכן ענין שם בבת . זהרמת מכם ומכסת לה' (במדבר
ל"א) דהיינו ערך סך הנתינה לערך הסך שנתתן ממנו
כגון אחד נפש מחמת המוות . ויבוא בזה . וגזרת
מכם מן כסה לשון כסוי שמכסה על צורך המקבל המכס
(דעקונג) שמערך הנתינה לפי הצורך והדי היא מכסה
ונגינה עליו . וכענין ולמכסה עמיק (ישעי' כ"ג י"ט) .

יריעה יד

משנה . כפל . פי שנים . פעמים . ההוראה
הכוללת
זהה הכפלת שני דברים השווים זה לזה . ע"י סימון
ומוספת שהי' מסוק ב' מהם (צווייא פאלטיג) . וההנדל
דיניהם . כי שם משנה הנחתו על התחבר ב' דברים
השוים זה לזה שהיו קודם התחברותם שני עצמים
מחולקים ב"א עצם ב"ע ואחר שנתחברו נעשו עצם א'
וגרמים כעצם אחד יקרא זה החבור להעשות ב' דברים
שוים עצם א' בשם משנה והוא כשם מופשט מן שנים
דהיינו שני דברים הבאים כאחד (צווייא סוף) כמו
ומשנה כסף לקחו בידם (בראשית מ"ג י"ד) שנתחבר
סך כסף לסך כסף הרומה לו ונעשה משניהם סך אחד .
וכן לחם משנה . וזו' משנה . משנה שטר שכיר (דבר
פ"ו י"ח) דהיינו שטר שבדקה ושטר עבודה . וישב"כ
משנה שם התאר מלשון שני ושינוי כמו במרבית המשנה
משנה התורה . משנה למלך דהיינו שניו . אלא ששם
שני כגון יום שני . יאמר על דבר שני הצלתי מחובר עם
הראשון (צווייא טע) ושם משנה יאמר על דבר שני
המוזג ומקושר עם הראשון . והוא ג"כ ההפרש בין
משנה לשני ושנים כגון שני בנים . ואילוס שנים . שהי'
נפול בהם ג"כ לומר משנה בנים . ואילוס משנה כמו
משנה כסף וכסף משנה . אלא שענין משנה התחבר ב'
דברים השווים זה לזה ממש בכל הענינים עד שראים
כגוף אחד . ובענין שני הדבר להיפך שלא נתחברו
השני דברים זה לזה ואינו דומין זה לזה בכל הענינים
שליפך נקראו שנים שהם שני גופים מחולקים בעניניהם
(עיינ בהקדמת הספר) אלא מתאחדתם מין א' מיוחדים
ביחוס השניות . ואין הפרש בין שני לשנים במוכן
רק בסמיכות יאמר שני . שני הכרובים שני האילים .
ובמזכרם יאמר שנים שנים כרובים זהב . ואילוס
שנים (צו"א) :